

Naczelny Sąd Administracyjny uwzględnił skargę kasacyjną Rzecznika w sprawie małoletniego, któremu Urząd Stanu Cywilnego odmówił wydania kserokopii lub fotokopii aktu zgonu dziadka.

Sprawa zaczęła się kiedy małoletni zwrócił się do Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Szczecinie o wydanie kserokopii lub fotokopii aktu zgonu jego dziadka. Ten jednak dokumentu nie wydał. Dlatego nastolatek skierował do Wojewody Zachodniopomorskiego zażalenie na niezałatwienie sprawy w terminie. Ale ten nie rozpoznał zażalenia. Skarżący wniósł więc samodzielnie skargę na bezczynność Wojewody do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie.

Sąd zaś odrzucił skargę z uwagi na brak zdolności procesowej skarżącego. WSA stwierdził, że skarżący jako osoba ograniczona w zdolności do czynności prawnych nie może dokonywać czynności związanych z występowaniem o wydanie kserokopii lub fotokopii aktu zgonu samodzielnie – tj. na podstawie art. 26 § 2 P.p.s.a. Uznał, że w sprawie konieczne było działania w zastępstwie małoletniego jego przedstawiciela ustawowego.

Od postanowienia skargę kasacyjną wniósł Rzecznik Praw Obywatelskich. Stał on bowiem na stanowisku, że **osoba małoletnia posiadająca ograniczoną zdolność do czynności prawnych, ma prawo występować o wydanie kserokopii lub fotokopii aktu stanu cywilnego. Czynności tego rodzaju, zdaniem RPO, mieszczą się bowiem w zakresie czynności prawnych, których małoletni może dokonywać samodzielnie** na podstawie art. 26 § 2 P.p.s.a. W ocenie Rzecznika, Wojewódzki Sąd Administracyjny nie uzasadnił na jakiej podstawie przyjął odmienną interpretację tego przepisu i odmówił przyznania małoletniemu zdolności procesowej.

11 października Naczelny Sąd Administracyjny uwzględnił skargę kasacyjną, podkreślając, że dopuszczalność zastosowania w konkretnej sprawie sądowoadministracyjnej art. 26 § 2 p.p.s.a. musi podlegać szczegółowej analizie w kontekście możliwości dokonania samodzielnie danej czynności prawnej przez osobę o ograniczonej zdolności prawnej (sygn. akt II OSK 2238/16). Natomiast z uzasadnienia zaskarżonego postanowienia – jak wskazał NSA – nie wynika, żeby Sąd I instancji takiej analizy dokonał, ponieważ uzasadnienie to sprowadza się do stwierdzenia, że przepis art. 26 § 2 p.p.s.a. w tej sprawie nie znajdzie zastosowania. To z kolei spowodowało, że Naczelny Sąd Administracyjny nie miał możliwości odniesienia się do zarzutów skarg kasacyjnych dotyczących dopuszczalności wniesienia w tej sprawie skargi przez małoletniego na podstawie art. 26 § 2 p.p.s.a. Naczelny Sąd Administracyjny orzekł zatem o uchyleniu postanowienia Sądu I instancji i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania.

Rozpatrywana przez Naczelny Sąd Administracyjny sprawa ma ogromne znaczenie dla realizacji prawa osób ograniczonych w zdolności do czynności prawnych do samodzielnego dokonywania niektórych czynności prawnych w postępowaniu administracyjnym i sądowoadministracyjnym. NSA potwierdził bowiem stanowisko Rzecznik Praw Obywatelskich, że **nie wszystkie czynności prawne dokonywane przez te osoby muszą być potwierdzane przez ich przedstawiciela ustawowego**. Istotne znaczenie, z punktu widzenia praw tych osób, będzie mieć również rozstrzygnięcie w sprawie, do której Rzecznik Praw Obywatelskich również przystąpił, która dotyczy możliwości wystąpienia przez małoletniego z wnioskiem o udostępnienie informacji publicznej (skarga kasacyjna RPO na postanowienie WSA w Warszawie z dnia 7 lipca 2016 r., sygn. akt II SAB/Wa 155/16).